

Handläggare: Maija-Liisa Laitinen
Telefon: 08-508 25 255

Till
Till socialtjänstnämnden

Anmälan av rapporten inskrivna barn, ungdomar och föräldrar vid HVB barn och ungdoms verksamheter

1 bilaga.

Förslag till beslut

1. Godkänna anmälan av rapporten.

Dag Helin

Eva Sandberg

Sammanfattning

I rapporten redovisas en bild av den målgrupp som skrevs in vid Stockholm HVB barn och ungdoms verksamheter år 2004. Sammanlagt 332 barn, ungdomar och föräldrar var inskrivna. Av dessa var 147 barn, 77 ungdomar och 108 föräldrar. Målgruppsbeskrivningen utgör en grund för kommande utvärderingar av verksamheterna.

Av denna rapport framkommer att målgrupperna inom HVB barn och ungdom har mycket komplexa problembilder och att enhetens insatser enbart är en av flera eller t o m av många insatser inom socialtjänsten. De allra flesta barnen och ungdomarna lever i splittrade familjer, har omfattande skolproblem och deltar mycket lite i organiserade fritidsaktiviteter. Föräldrarnas problembild består till övervägande del av relations- och omvårdnadsproblem, svåra psykiska problem och missbruksproblem där narkotikamissbruk dominerar.

Vissa intressanta uppgifter om utskrivningsorsakerna lyfts fram. Utfört uppdrag anges i 53 % av fallen. Det visar sig också, att genom inskrivning i HVB barn och ungdoms verksamheter, framträder nya och fördjupade kunskaper och därmed förändras problembilderna hos en relativt stor andel barn, ungdomar och föräldrar. Detta i sin tur ger anledning till att ompröva den pågående insatsen och andra lämpligare insatser i hemmet eller annan placering bedöms då vara ett skäl till utskrivning. Omprövningen gäller i 22 % av barn- och familjeärendena och 12 % av ungdomsärendena. Andra skäl som i mindre omfattning angetts är bl a utskrivning på egen begäran (nästan enbart Kruton), avbruten placering, verksamhetsnedläggning, ekonomiska skäl, rättsbeslut mm.

När fler uppgifter finns tillgängliga och jämförelser kan göras över längre tid ges ett mycket bra underlag för verksamhetsutveckling och beskrivning av socialtjänstens insatser. Redan denna rapport bidrar dock med intressant material till att reflektera över metoder och insatser i arbetet liksom olika gruppers sociala utsatthet i samhället.

Bakgrund

Under 2002 bedrev socialtjänstförvaltningens FoU- enhet en cirkel i egenutvärdering med deltagande från anställda inom HVB barn och ungdoms verksamheter. Syftet med cirkeln var att skapa en gemensam kunskapsbas för uppföljnings- och utvärderingsfrågor. Under 2003 fick den grupp, som deltagit i FoU- cirkeln, uppdraget att revidera tidigare utvärderingsmaterial. För detta arbete har utvärderingsgruppen konsulterat sakkunniga vid socialstyrelsen och Stockholms stads FoU- enhet.

Arbetet med HVB –utvärderingen sker på tre nivåer. Den första och andra nivån är gemensam för samtliga verksamheter medan den tredje nivån anpassas till respektive verksamhet.

- Nivå 1 – Målgruppsbeskrivning med utförliga inskrivningsuppgifter och begränsade utskrivningsuppgifter.
- Nivå 2 – Generell utvärdering av resultat.
 - A. Bedömningar direkt efter utskrivningen gjorda av socialsekreterare samt av utskrivna ungdomar, föräldrar och barn.
 - B. Uppföljningsuppgifter sex månader efter utskrivning från socialsekreterarna respektive ungdomarna och föräldrarna.
- Nivå 3 – Utvärdering av verksamheterna med användande av etablerade och validerade utvärderingsinstrument anpassade till respektive verksamhet och målgrupp.

HVB barn och ungdoms utvärdering omfattar samtliga inskrivningar inom verksamheterna påbörjade 2004 och därefter. I rapporten redovisas alla inskrivningar

som gjordes 2004. Datainsamlingen och –bearbetningen av de inskrivningar som gjordes 2005 och 2006 är under arbete.

Rapporten innehåller en översiktlig sammanställning om inskrivningarna. Den ger en helhetsbild av målgruppen avseende en del av grundläggande inskrivningsuppgifter som ingår i utvärderingsmaterialet. De inskrivna barnens, ungdomarnas och föräldrarnas situation före inskrivningen belyses grundligt. Inskrivningarnas längd, orsakerna och målen för inskrivningarna redovisas. Även vissa utskrivningsuppgifter ingår i rapporten. Exempelvis redovisas orsakerna till utskrivning samt boendet efter utskrivning.

Under 2004 skrevs sammanlagt 332 barn, ungdomar och föräldrar in vid HVB barn och ungdoms verksamheter. Av dessa var 147 barn, 77 ungdomar och 108 föräldrar till barn. Andelen inskrivna barn och ungdomar med förälder med utländsk bakgrund var 67 %.

Barnens och ungdomarnas situation före inskrivningen.

Uppgifterna om barnens och ungdomarnas boendesituation visar att de allra flesta barnen och ungdomarna levde i splittrade familjer. Enbart 20 % av dem bodde med båda sina biologiska föräldrar innan inskrivningen, förutom de flickor som bodde på Kruton - det skyddade boendet för flickor, som är utsatta för hedersrelaterat hot eller våld.

Mindre än 60 % av barnen och ungdomarna gick i vanlig skola utan extra stöd. Bara 14 % av barnen och ungdomarna deltog i organiserade fritidsaktiviteter.

Den stora omfattningen av skolproblem och det begränsade deltagandet i organiserade fritidsaktiviteter förstärker bilden av de inskrivna barnens och ungdomarnas psykosociala svårigheter och utsatthet.

Den sociala situationen, boendet och skolsituationen, är de oftast förekommande problemen före inskrivning men förekomsten av våld eller hot om våld förekommer i stor omfattning. 40 % (70 % av Krutons målgrupp) av ungdomarna har utsatts för våld och ungefär hälften av ungdomarna har upplevt våld mot sig själv eller i den miljö där de lever.

Hos föräldrarna är relations- och omvårdnadsproblem vanligast, framförallt i förhållande till barnet men också i relation till den andre föräldern. Omfattningen av svåra psykiska problem, framför allt narkotikamissbruk, är också ganska stor.

Uppdrag och behandlingsmål

Under 2004 förekom en ganska jämn fördelning av uppdragen inom barn- och familjeverksamheterna. Utredning, stöd, akut boende och behandling förekom i ungefär samma omfattning. De vanligaste uppdragen i arbetet med ungdomarna var stöduppdrag som ofta kombinerades med andra insatser.

Arbetet med att förbättra föräldrarnas relation med och anknytning till barnet utgör det dominerande behandlingsmålet inom barn- och familjeverksamheterna. I nära samband till detta anges målet ”öka omsorgsförmågan”.

Sociala mål såsom sysselsättning, vardagsstrukturer och förmåga att planera sin framtida situation är de vanligaste behandlingsmålen i arbetet med ungdomarna. Bland intrapsykiska mål anges oftast att stärka ungdomens självkänsla men också att bryta negativt beteende.

Utskrivningsuppgifter

I formuläret för målgruppsbeskrivningar ligger tyngdpunkten på uppgifter vid inskrivningstillfället men formuläret innehåller också några uppgifter som fylls i vid eller strax efter utskrivningen.

I såväl barn- som ungdomsverksamheterna har 53 % av utskrivningarna gjorts efter utfört uppdrag. Detta kan förefalla vara en låg siffra och det är därför viktigt att få en närmare uppfattning om innebörden av de övriga svaren.

En återkommande orsak till att utskrivning inte sker enligt det ursprungliga uppdraget är att nya faktorer under inskrivningen medfört att en annan placering och insats är nödvändig eller att föredra. Inom barn- och familjeverksamheterna gäller detta 22 % av inskrivningarna och 12 % inom ungdomsverksamheterna. Den pågående inskrivningen har i dessa fall inte ansetts vara den lämpligaste på grund av problem som blivit kända eller blivit tydligare under inskrivningen. Det medför ett uppbrott från en pågående inskrivning men självklart är syftet att skapa förutsättningar för en positiv utveckling för barnet och familjen. Kommande uppföljningar får visa om så också är fallet.

18 % av placeringarna inom ungdomsverksamheterna avslutades på egen begäran. Det gäller, förutom i ett fall, enbart utskrivningar från Kruton. Ca 40 % av flickorna på Kruton skrevs ut efter egen begäran. Krutons uppdrag att erbjuda skydd gör det logiskt att flickorna vill skrivas ut vid minskat skyddsbehov.

Inom barn/föräldraverksamheterna skedde 8 % av utskrivningarna efter egen begäran.

Boendet efter utskrivning

65 % av barnen flyttade tillbaks till hemmet. När utskrivning skedde efter utfört uppdrag flyttade 74 % av barnen tillbaks till hemmet. 25 % av barnen flyttade till en dygnetruntplacering framförallt till familjehem. Detta skedde ofta med anledning av att det under utrednings- eller behandlingstiden framkommit tidigare okänd problematik. Det kan anses vara en naturlig konsekvens av utredningsverksamhet då det i uppdragen till verksamheterna inte sällan ingår bedömning av föräldrarnas omsorgsförmåga.

44 % av ungdomarna flyttade tillbaka till sina biologiska föräldrar. 13 % av dem flyttade till egen bostad och 15 % till träningslägenhet och 16 % till familjehem, behandlingshem eller annan vård.

Inskrivningstider

Den genomsnittliga inskrivningstiden inom akutverksamheterna är ca 6-8 veckor, vilket oftast är tillräckligt för utredning och ny planering. Även stöd- och behandlingsinskrivningarna var relativt kortvariga. Den genomsnittliga inskrivningstiden för dessa var ca 6 månader inom barn/föräldraverksamheterna och ca 10 månader inom ungdomsverksamheterna.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid socialtjänstförvaltningens enhet för kundorienterade verksamheter.

Förvaltningens synpunkter

Enligt socialtjänstlagen skall insatserna inom socialtjänsten vara av god kvalitet. Kvaliteten skall utvecklas och säkras systematiskt och fortlöpande. Uppföljning och utvärdering skall belysa vilken effekt vidtagna åtgärder har till de problem eller mål som definierats. Kraven på evidensbaserade insatser inom socialtjänsten har under de senaste åren ökat.

HVB barn och ungdom har sedan några år gjort ansträngningar för att utröna vilka resurser och svårigheter som målgrupperna har och om insatserna ger en önskad verkan. Denna första rapport som nu presenteras ger en bild av målgrupperna, inskrivningstider och vissa utskrivningsuppgifter.

Rapportens huvudsyfte är att beskrivna målgrupperna. Av rapporten framkommer att målgrupperna har mycket komplexa problembilder och att HVB barn och ungdoms insatser enbart är en av flera eller t o m av många insatser genom socialtjänsten. De allra flesta barnen och ungdomarna lever i splittrade familjer, har omfattande skolproblem och deltar mycket lite i organiserad fritidsaktiviteter. Föräldrarnas problembild består till stor del av relations- och omvårdnadsproblem, svåra psykiska problem och missbruksproblem där narkotikamissbruk dominerar.

Vissa intressanta uppgifter om utskrivningsorsakerna lyfts fram. Utfört uppdrag anges i 53 % av fallen. Det visar sig också, att genom placeringen i HVB barn och ungdoms verksamheter, framträder det nya och fördjupade kunskaper och därmed förändras problembilderna hos en relativt stor andel barn, ungdomar och föräldrar. Detta i sin tur ger anledning till att ompröva den pågående insatsen och andra lämpligare insatser i hemmet eller annan placering bedöms då vara ett skäl till utskrivning (22%). Andra skäl som i mindre omfattning angetts är bl.a. utskrivning på egen begäran (nästan enbart Kruton), avbruten placering, verksamhetsnedläggning, ekonomiska skäl, rättsbeslut mm.

Insamling och utvärdering av uppföljningar av både de inskrivningar som beskrivs i rapporten och de efterföljande inskrivningarna sedan 2005 pågår. Olika delrapporter kommer att kunna presenteras inom en snar framtid. När fler återkommande uppgifter finns tillgängliga kan jämförelser göras över längre tid och därmed ge ett mycket bra underlag för verksamhetsutveckling och beskrivning av socialtjänstens insatser. Redan denna rapport bidrar dock med intressant material till att reflektera över metoder och insatser i arbetet liksom olika gruppers sociala utsatthet i samhället.

Bilaga: Barn, ungdomar och föräldrar inskrivna 2004
Rapport från HVB utvärderingen